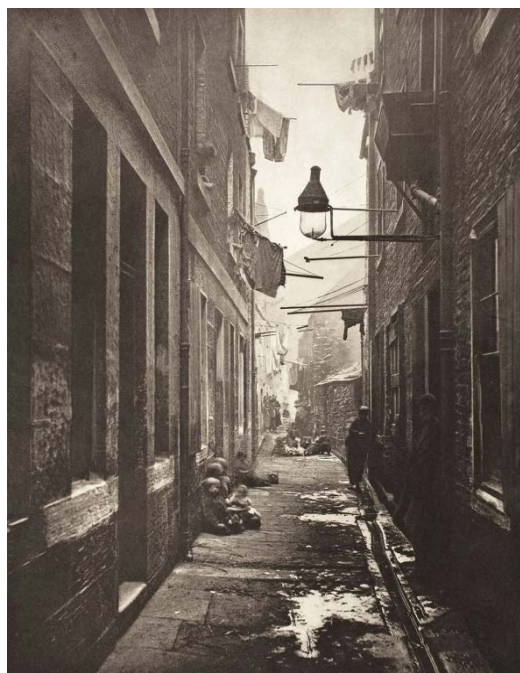

УРБАНИСТИЧКОТО ПЛАНИРАЊЕ И ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС

УРБАНИСТИЧКОТО ПЛАНИРАЊЕ И ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС

УРБАНИСТИЧКОТО ПЛАНИРАЊЕ И ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС

- Индустијата станува дел од градското јадро
- Градовите квантитативно растат (се шират и згуснуваат)
- Се појавува моторизираниот сообраќај

УРБАНИСТИЧКОТО ПЛАНИРАЊЕ И ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС

Најголемиот број дефиниции на урбанизмот/урбанистичкото планирање ја потенцираат токму врската со јавниот интерес:

Теоретска и практична дејност чија цел е преуредување на старите и изградба на нови градови и населби како плански организирани целини, а според естетските, хигиенските и **практичните потреби** на жителите *Мала енциклопедија Просвета*

Систематски развој на нови градски подрачја или обнова на постојни градски подрачја со цел да се **подобрат условите на живеење** *Random House Word Menu*

Управување со градовите најчесто со цел **да се избегнат или намалат вообичаените урбани проблеми** како што се пропаѓање на градски делови, пренаселеност, сообраќајни и други видови на преоптеретеност *Oxford Dictionary of Geography*

Дејност чија цел е **подобрување на градската средина и постигнување на определени социјални и економски цели** *Britannica Concise Encyclopedia*

Современото урбанистичко планирање е произлезено од потребата за заштита на јавниот интерес, првенствено во сферата на јавното здравје, како последица на сознанието од втората половина на 19 век, дека нехигиенските услови за живеење имаат непосредно негативно влијание врз здравјето на жителите. На пример, во Велика Британија со донесувањето на Public Health Act во 1875 година се овозможило утврдување на минимални критериуми за подобрување на состојбата во постојните и новите градски делови.

London Building Act од 1894 година ги ставил под јавна контрола оформувањето на улиците, поставувањето на објектите, отворениот простор околу нив и нивната висина.

Првиот закон во Велика Британија во кој се користи терминот урбанистичко планирање е донесен во 1909 година (Housing, Town Planning etc. Act). Во истата година во Ливерпул е отворен првиот факултет за урбанистичко планирање (Department of Civic Design), чие име укажува на иницијалната грижа на професијата за јавниот домен.

THE PUBLIC HEALTH ACT, 1875.		
(38 & 39 VICT. c. 54.)		
PART I.		
Preliminary.		
1. Short title	1	
2. Extent of Act	1	
3. Division of Act into parts	1	
4. Definitions	1	
PART II.		
AUTHORITIES FOR EXECUTION OF ACT.		
CONSTITUTION OF DISTRICTS AND AUTHORITIES.		
5. Urban and rural sanitary districts	8	
6. Description of urban districts and urban authorities	8	
7. Incorporation of local boards and improvement commissioners	9	
8. Election of local boards	10	
9. Description of rural districts and rural authorities	10	
10. Powers and duties of urban authorities	11	
11. Powers and duties of rural authorities	13	
12. Vesting of property in local authorities	13	
PART III.		
SANITARY PROVISIONS.		
SEWERAGE AND DRAINAGE.		
Regulations as to Sewers and Drains.		
13. Sewers vested in local authority	14	
14. Power to purchase sewers	14	
15. Maintenance and making of sewers	15	
16. Powers for making sewers	17	
17. Sewage to be purified before being discharged into streams	19	
18. Alteration and discontinuance of sewers	23	
19. Cleansing sewers	23	
20. Map of system of sewerage	23	
21. Power of owners and occupiers within district to drain into sewers of local authority	24	
22. Use of sewers by owners and occupiers without district	26	
23. Power of local authority to enforce drainage of undrained houses	26	
24. Power of local authority to require houses to be drained into new sewers	27	
25. Penalty on building house without drains in urban district	27	
26. Penalty on unauthorized building over sewers and under streets in urban district	28	
PRIVIES, WATER-CLOSETS, &c.		
35. Penalty on building houses without privy accommodation	35	
36. Power of local authority to enforce provision of privy accommodation for houses	35	
37. As to earth-closets	36	
38. Privy accommodation for factories	36	
39. Public necessaries	37	
40. Drains, privies, &c., to be properly kept	37	
41. Examination of drains, privies, &c., on complaint of nuisance	37	
PART IV.		
LOCAL GOVERNMENT PROVISIONS.		
HIGHWAYS AND STREETS.		
As to Highways.		
144. Powers of surveyors of highways and of vestries under 5 & 6 W. 4, c. 50, vested in urban authority	109	
145. Inhabitants of urban district not liable to rates for roads without district	109	
146. Power of urban authority to agree as to making of new public roads	110	
147. Power of urban authority to construct or adopt public bridges, &c., over or under canals, &c.	110	
148. Power of urban authority to enter into agreements with turnpike trustees as to repair, &c., of roads	111	
Regulation of Streets and Buildings.		
149. Vesting of streets, &c., in urban authority	113	
150. Power to compel paving, &c., of private streets	115	
151. Exemption from expenses under last section of incumbent of church, &c.	125	
152. Power to declare private streets when sewered, &c., to be highways	125	
153. Power to require gas and water pipes to be moved	126	
154. Power to purchase premises for improvement of streets	127	
155. Power to regulate line of buildings	128	
156. Buildings not to be brought forward	130	
157. Power to make bye-laws respecting new buildings, &c.	131	
158. As to commencement of works and removal of works made contrary to bye-laws	136	
159. What to be deemed a new building	136	
160. Incorporation of certain provisions of 10 & 11 Vict. c. 34	136	

Современото урбанистичко планирање е произлезено од потребата за заштита на јавниот интерес, првенствено во сферата на јавното здравје, како последица на сознанието од втората половина на 19 век, дека нехигиенските услови за живеење имаат непосредно негативно влијание врз здравјето на жителите. На пример, во Велика Британија донесувањето на Public Health Act во 1875 година овозможило утврдување на минимални критериуми за подобрување на состојбата во постојните и новите градски делови.

London Building Act од 1894 година ги ставил под јавна контрола оформувањето на улиците, поставувањето на објектите, отворениот простор околу нив и нивната висина.

Првиот закон во Велика Британија во кој се користи терминот урбанистичко планирање е донесен во 1909 година (Housing, Town Planning etc. Act). Во истата година во Ливерпул е отворен првиот факултет за урбанистичко планирање (Department of Civic Design), чие име укажува на иницијалната грижа на професијата за јавниот домен.

THE LONDON BUILDING ACT, 1894.		2	THE LONDON BUILDING ACT, 1894.
SECTION A.			
THE LONDON BUILDING ACT, 1894.			
PREAMBLE.			
PART I.—INTRODUCTORY.			
SECTION	PAGE	SECTION	PAGE
1. Short title	10	25. Appeal against certificate of architect as to general line	36, 37
2. Division of Act into Parts	10, 11	26. Conditions may be attached to consent to building in front of general line	37
3. Commencement of Act	11	27. Consent not to affect rest of general line	37
4. Extent of Act	11	28. Effect of conditions	37
5. Definitions	11-19	29. Defining in what street or way a building or structure is situate	37
PART II.—FORMATION AND WIDENING OF STREETS.		30. Part of Act not to apply in City	38
6. As to making streets	19	31. Certain powers of railway companies not affected by this Part of Act	38
7. Sanction to formation of new streets	19, 20	PART IV.—NAMING AND NUMBERING OF STREETS.	
8. Evidence of commencement of street	20	32. Notice of new name of street	38
9. Grounds for refusal to sanction plans of streets	20-22	33. Affixing names of streets by Local Authority	38
10. Adaptation of ways for streets	22, 23	34. Altering names of streets	39
11. Grounds for refusing to sanction adaptation of ways for streets	23-25	35. Notice of altering names of streets	39
12. Greater width of street may be required in certain cases	25	36. Numbering houses	39
13. Position of new buildings with reference to streets	25-28	37. Power to Council to name and number streets in default of Local Authority complying with order	39, 40
Section 14 of the Act of 1894 is repealed by the Act of 1898, section 3 (1). See pages 175 and 176.		38. Register to be kept of alterations in names of streets	40
15. As to compensation in certain cases	29, 30	PART V.—OPEN SPACES ABOUT BUILDINGS, AND HEIGHT OF BUILDINGS.	
16. As to erection of buildings at less than prescribed distance from centre of ways not being highways	30-32	39. Meaning of "domestic building" in this Part of Act	40
17. Sanction to construction of new buildings at less than prescribed distance	32	40. Light and ventilation of habitable basements	40, 41
18. Regulations to be printed and supplied	32	41. Space at rear of domestic buildings—	41
19. Appeal	32	Domestic buildings abutting on new streets	42, 43
20. As to private roads laid out by a railway company	32	Domestic buildings abutting on old streets	44, 45
21. Exempting certain School Board buildings	33	42. Open space to be provided about certain buildings not on public way	46, 47
PART III.—LINES OF BUILDING FRONTAGE.		43. Saving for certain domestic buildings on old sites	47, 48
22. Mode of proceeding with regard to buildings beyond line of street	33-35	44. Laying out of new streets on cleared area	48
23. Buildings projecting beyond general line when taken down to be set back	35, 36	45. Courts within a building	49
24. Notices of definition of general line	36	46. Superintending architect may define front or rear of buildings	49
		47. Height of buildings limited	50
		48. Procedure where greater height allowed	50, 51
		49. Heights of buildings in certain cases	51, 52
		50. Raising of buildings so as to comply with provisions of Act as to habitable rooms	52
		51. As to re-erection of certain working class dwellings of Local Authority	52
		52. Saving for certain domestic buildings with stables in the rear	52, 53
		PART VI.—CONSTRUCTION OF BUILDINGS.	
		53. Structure and thickness of walls	53
		54. Rules as to recesses and openings	53, 54
		55. Rules as to timbers in external walls	54

Современото урбанистичко планирање е произлезено од потребата за заштита на јавниот интерес, првенствено во сферата на јавното здравје, како последица на сознанието од втората половина на 19 век, дека нехигиенските услови за живеење имаат непосредно негативно влијание врз здравјето на жителите. На пример, во Велика Британија донесувањето на Public Health Act во 1875 година овозможило утврдување на минимални критериуми за подобрување на состојбата во постојните и новите градски делови.

London Building Act од 1894 година ги ставил под јавна контрола оформувањето на улиците, поставувањето на објектите, отворениот простор околу нив и нивната висина.

Првиот закон во Велика Британија во кој се користи терминот урбанистичко планирање е донесен во 1909 година (Housing, Town Planning etc. Act). Во истата година во Ливерпул е отворен првиот факултет за урбанистичко планирање (Department of Civic Design), чие име укажува на иницијалната грижа на професијата за јавниот домен.

HOUSING, TOWN-PLANNING, ETC., ACT, 1909. [9 EDW. 7. CH. 44.]	
ARRANGEMENT OF SECTIONS.	A.D. 1909.
PART I. HOUSING OF THE WORKING CLASSES. <i>Facilities for Acquisition of Lands and other Purposes of the Housing Acts.</i>	
Section.	
2. Provisions as to acquisition of land under Part III. of the Principal Act.	
5. Payment of purchase or compensation money (which would otherwise be paid into Court) on direction of Local Government Board.	
45. Saving of sites of ancient monuments, etc.	
PART II. TOWN PLANNING.	
54. Preparation and approval of town-planning scheme.	
55. Contents of town-planning schemes.	
56. Procedure regulations of the Local Government Board.	
57. Power to enforce scheme.	
58. Compensation in respect of property injuriously affected by scheme, etc.	
59. Exclusion or limitation of compensation in certain cases.	
60. Acquisition by local authorities of land comprised in a scheme.	
61. Powers of Local Government Board in case of default of local authority to make or execute town-planning scheme.	
62. Determination of matters by Local Government Board.	
63. Inquiries by Local Government Board.	
64. Laying general provisions before Parliament.	
65. Definition of local authority, and expenses.	
66. Application to London.	
67. Application of Part II. to Scotland.	
108	
PART IV. SUPPLEMENTAL.	
73. Provisions as to commons and open spaces.	
74. Provisions as to land in neighbourhood of royal palaces or parks.	
76. Short title and extent.	
SCHEDULES.	
An Act to amend the Law relating to the Housing of the Working Classes, to provide for the making of Town-Planning schemes, and to make further provision with respect to the appointment and duties of County Medical Officers of Health, and to provide for the establishment of Public Health and Housing Committees of County Councils. [3rd December 1909.]	
BE it enacted by the King's most Excellent Majesty, by and with the advice and consent of the Lords Spiritual and Temporal, and Commons, in this present Parliament assembled, and by the authority of the same, as follows :—	
PART I. HOUSING OF THE WORKING CLASSES. <i>Facilities for Acquisition of Lands and other Purposes of the Housing Acts.</i>	
* * * * *	
Provisions as to acquisition of land under Part III. of the principal Act.	2.—(1) A local authority may be authorised to purchase land compulsorily for the purposes of Part III. of the principal Act, by means of an order submitted to the Local Government Board and confirmed by the Board in accordance with the First Schedule to this Act.
38 & 39 Viet. c. 55.	(2) The procedure under this section for the compulsory purchase of land shall be substituted for the procedure for the same purpose under section one hundred and seventy-six of the Public Health Act, 1875, as applied by subsection (1) of section fifty-seven of the principal Act.
Payment of purchase or	(3) A local authority may, with the consent of and subject to any conditions imposed by the Local Government Board, acquire land by agreement for the purposes of Part III. of the principal Act, notwithstanding that the land is not immediately required for those purposes.
	5.—(1) Any purchase money or compensation payable in pursuance of the Housing Acts by a local authority in respect of any

Најголемиот број дефиниции на урбанизмот/урбанистичкото планирање ја потенцираат токму врската со јавниот интерес:

Теоретска и практична дејност чија цел е преуредување на старите и изградба на нови градови и населби како плански организирани целини, а според естетските, хигиенските и практичните потреби на жителите

Систематски развој на нови градски подрачја или обнова на постојни градски подрачја со цел да се подобрат условите на живеење

Управување со градовите најчесто со цел да се избегнат или намалат вообичаените урбани проблеми како што се пропаѓање на градски делови, пренаселеност, сообраќајни и други видови на преоптеретеност

Дејност чија цел е подобрување на градската средина и постигнување на определени социјални и економски цели

Најголемиот број дефиниции на урбанизмот/урбанистичкото планирање ја потенцираат токму врската со јавниот интерес:

Теоретска и практична дејност чија цел е преуредување на старите и изградба на нови градови и населби како плански организирани целини, а според естетските, хигиенските и практичните потреби на жителите

Систематски развој на нови градски подрачја или обнова на постојни градски подрачја со цел да се подобрат условите на живеење

Управување со градовите најчесто со цел да се избегнат или намалат вообичаените урбани проблеми како што се пропаѓање на градски делови, пренаселеност, сообраќајни и други видови на преоптеретеност

Дејност чија цел е подобрување на градската средина и постигнување на определени социјални и економски цели

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- здрава и безбедна средина;
- комфор;
- ефикасност;
- заштеда на енергија;
- квалитет на животната средина;
- социјална еднаквост и право на избор;
- квалитет на општо добро (привлечност/удобност во користење на просторот).

Урбанистичкото планирање е алатката која треба да создаде рамнотежа помеѓу интересите, а јавниот интерес е мерката на дозирање на различните интереси во процесите на одржување и создавање на градовите!

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- здрава и безбедна средина; - комфор; - ефикасност; - заштеда на енергија; - квалитет на животната средина; - социјална еднаквост и - право на избор; - квалитет на општо добро	—————> - заштита од несреќи; - одржување на хигиената; - осветлување и проветрување; - заштита од прекумерна бука; - заштита од загадување на воздухот, водите и почвата; - обезбедување на соодветна приватност; - заштита на семејниот и јавниот живот од морални хазарди

Потребно е фокусирање на оптимуми повеќе отколку на минимуми.

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- The diagram consists of two vertical lists of text. The left list contains the following items: 'здрава и безбедна средина;', 'комфор;', 'ефикасност;', 'заштеда на енергија;', 'квалитет на животната средина;', 'социјална еднаквост и право на избор;', and 'квалитет на општо добро'. The right list contains: 'локациски фактори;', 'густина и интензитет на користење на земјиштето;', and 'сообраќаен систем.'. A horizontal arrow points from the 'комфор;' item in the left list to the 'локациски фактори;' item in the right list.

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- здрава и безбедна средина;		- висина на јавните трошоци;
- комфор;		- достапност: време / дистанци
- ефикасност;	—————→	
- заштеда на енергија;	—————→	- поврзан со аспектите на ефикасност;
- квалитет на животната средина;		- рационално користење на ресурсите;
- социјална еднаквост и		- обновливи извори на енергија
право на избор;		(потенцијална енергетска/нафтена криза)
- квалитет на општо добро		

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- здрава и безбедна средина;
 - комфор;
 - ефикасност;
 - заштеда на енергија;
 - квалитет на животната средина;
 - социјална еднаквост и право на избор;
 - квалитет на општо добро
- - здрава животна средина

→ - заштита на сите заедници

→ - подразбира елиминирање на пречките и создавање на еднакви услови за сите корисници на просторот

Во процесот на развој на нови и обнова на постојните градски подрачја, чија цел е подобрување на условите за живот во градовите, урбанистичкото планирање има задача да го штити јавниот интерес, истовремено создавајќи оптимални услови за реализација на посебните интереси на различните општествени групи и поединци.

Елементи на јавниот интерес кои треба да се задоволат низ процесот на урбанистичко планирање:

- здрава и безбедна средина;
- комфор;
- ефикасност;
- заштеда на енергија;
- квалитет на животната средина;
- социјална еднаквост и право на избор;
- **квалитет на општо добро како привлечност/удобност во користење на просторот** —————> - се однесува пред сè на обликовните аспекти на физичката структура на градот, на естетските вредности на просторот и на удобноста при неговото користење

Според *нашето законодавство* урбанистичкото планирање е работа од јавен интерес која се темели на следните *начела*:

- рамномерен просторен развој;
- рационално уредување и користење на просторот;
- услови за хумано живеење и работа на граѓаните;
- надминување на урбаните бариери на лицата со инвалидитет;
- одржлив развој;
- заштита и унапредување на животната средина и природата;
- заштита на недвижното културно наследство;
- заштита од воени разурнувања, од природни и технолошки катастрофи и хаварији;
- јавност во постапката за донесување и спроведување на плановите.

Во овој контекст, способностите и знаењата кои треба да ги поседува урбанистот опфаќаат:

- способност за сеопфатно сфаќање на состојбите;
- техничка компетентност;
- коректност (етика);
- способност за поттикнување на консензус;
- визионерство;
- иновативност.